

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 45. szám.

Nagy-Várad.

Vasárnap, 1913. február 23.

A mozikról.

Írta dr Vass József.

Ugy halljuk, hogy a belügyminisztériumban szabályrendelet készül a mozikról, vagy teljes néven: a mozgófényképesarnokokról. Nem ismerjük a rendelet vezető gondolatait, nem tudjuk ki tudja-e majd elégtetni a közérkölcésiségnek immár nagyon is redukált igényeit, de látatlanban is örömmel üdvözöljük, mert egynéhány korlátot és tilalomfát bizonyára állít majd a moziüzletnek szabad-vadászterületén.

A mozi kulturjelentőségét nem lehet elvitatni, vagy leértékelni. Fürgeségben nem tudja megközelíteni a sajtót, de nyújt olyan valamit, amivel a sajtót meg is haladja: a közvetlenség látszó szemléltetést. Végre is az ember legeredetibb művelődési érzéke a látás. A középkorban egy-egy templom sorozatos festményeit szegények bibliájának nevezték. Akik nem tudták a bibliát betükből olvasni, olvashatták képekből. A mozi a tömegek világiskolája. A legelrejtettebb kis falukba is el tudja vinni ezt az egész ragyogó világot minden csudálatos szépségével együtt. Egyszerű és az élet fakó körülményei közé beékelte emberek szeméit, lelkét tágra nyitogatja, ismereteik szűk körét kitágítja, érdeklődést kelt, megértést közvetít és eleven valósággá változtat sok, olvasás útján megszerzett lapos és tartalmatlan fogalmat, képzetet.

Mindez kétségkívül kultur-hatás. Még nem érte el a mozi a technikai tökéletesség felső fokát, de már most is fenyegető módon fordul a színházak ellen, amelyektől a nagy

tömegeket valószínűleg el fogja hódítani, ami — tekintve a színházak dekadenciáját — nem kár, bár nem látszik nagyon kívánatos dolognak, mert az előjelek szerint a mozi nem tud fölfelé fejlődni arra a szintjára, a milyen a kulturintézmény nevet megérdemli.

Sajtónak, színháznak közös nagy baja az, hogy e mindenen uralkodó nagytőke kezébe kerültek. A tőkének pedig csak egy célja van, a növekedés, a nyereséges üzlet. Sajtó és színház üzlet lettek az egész világon. Mindegyik a kultura nevében kapott létjogosultságot és megszeterjedő szabadalmakat; mindegyik félrelökte azt az ideális emelkedettséget, ami nélkül senki és semmi nem lehet igazi kultur-tényező; mindegyik vállalat lett üzlet élelmes emberek kezében, mindegyik lapáttal hányja a piszkot és szemetet a szinpadra és fórumra, mert az ő állapotembernek szemét kell és legszívesebben Epikur felé gördíti vörös rézgarasait. Valaki szellemes akart lenni és azt írta, hogy legkönnyebben az emberek gyomrából és lelkiismeretéből lehet megélni. A megjegyzés nyilván anti-agrárius és anti-klerikális tollból ered. Alapjában igaza van, de csak vagylagosan. Mert az olyan kulturkorszakban, amikor a gyomorból, vagyis az emberi szenvedélyek és aljasságok legyezgetéséből pompásan meg lehet élni, bizony gyöngé megélhetés és hálátlan foglalkozás a lelkiismeretnek, vagyis idealizmusnak és önfegyelmzésnek hirdetése. A kultura érdekében nyilván ez utóbbinak diadala volna kívánatos; sajnos, a helyzet az előbbinek kedvez és a nyomorból pompásan megéllő

hentes, mészáros, pék mellé oda kell sorolni a színházat és sajtót is, mint nagyszerűen jövedelmező iparágakat.

Ezért említettük, hogy nem lesz kár a színház dekadenciája szempontjából, ha a mozi a nagy tömegeket onnan elhódítja. Sajnos, meg kell állapítanunk azt is, hogy ez a nagy hódítás a mozi szempontjából nem kívánatos. A mozi ugyanis a lelkiismeretlen üzlettelé váló elfejlődés nyomait mutatja és pedig két irányban. Az egyik — és a fő — a filmgyárosok konkurrenciája. Az Itala, a Pathé, a Gaumont és a többi világcégek milliókat áldoznak arra, hogy minél szenzációsabb, minél érdekesítőbb felvételekkel egymást a piacról leszorítsák. Alig tíz éves ez a hajsza, de máris megdöbentő méretű. Először tájképeket adtak, vagy tanulságos néprajzi, technikai felvételeket. Rövid idő múlva bevonult az izgató elem a filmgyárba. Vonatösszeütközéseket, tüzvészeket produkáltak; majd megjelenítették a szerencsés és üzleti érzékkel a pár évvel ezelőtt sok százezer példányban közkézenforgott detektiv- és rémregényeket. Nick Carter, Sherlock-Holmes, Zigomár nagyobb hírnévre tettek szert, mint akármelyik tudós vagy hadvezér. Most már annyira vagyunk, hogy egész drámák kerülnek a mozi-filmre és elsőrangú művészek állnak ki a felvevő gép kürtője elé. A film-gyártás nagy konkurrenciája természetesen mindig több izgató, selejtes, erkölcstelen elemet vont be sokkal brutálisabban és sokkal aljasabban, mint a szinpadon lehetséges, mert ott az immoralé és antimorale inkább sza-

SZEPESSÉGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHETŐK**

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZÁBAN SZENT LÁSZLÓ-TÉR 2. SZÁM.

vakban jelenik meg, mint ágálásban és a függönyöknek mégis csak kell némi szerepet juttatni; a felvevő gép előtt pedig a színész egyetlen eszköze a mimika, többet kell adnia akcióban és kevesebbet sejtetésben, hogy megértést találjon.

Mindezek dacára azt kell mondanunk, hogy rémülettel gondolunk azokra az időkre, amikor majd nálunk is film-gyár létesül, mert, ahogyan legsúlyosabb sajtónk és legvirágzóbb pornografiánk nekünk van, ép úgy a legerköstelenebb filmek is majd nálunk készülnek és a magyar ipar pártolása címén terjeszkedési elsőbbséget fognak követelni. A mozi-tulajdonosok természetesen arra törekednek, hogy minél nagyobb közönséget kössenek le vásznaik számára. Ezt a szándékot az üzleti érzés sugallja és irányítja, hamar megtalálja tehát a kizsákmányolási alapot a műveletlen nagy tömegeknek a rémes és a brutálisan izgatató elem iránt való rokonszenvében, ahol majdnem korlátlanul fejti ki romboló hatásait. A magyar fővárosban talán minden utcasarkon mozi van. (Állítólag minden hétszáz lélekre esik egy!) Tisztelet az érdemes kivételeknek, mert ilyenek is vannak, sok mozi-ban arepirulás és felháborodás nélkül nem lehet végignézni az előadásokat. Lebujyszerű helyiségekben összezsufolt embergomoly; rekedt zongora és trágár beszédek; apró szerelmi üzletek lebonyolítása; düledt szemek és nekivörösödött ábrázatok; a vásznan szédítő gyorsan pergő sikamlós jelenetek vagy rém-

dolgok: sok esetben ez a mozi a fővárosban és vidéken. A belsőbb, lelkebb hatásokról jobb nem is beszélni. Beszélhetnének az apák és anyák, tanítók és tanárok, akik kétségbeesve vesznek észre gyermekükön aljas hajlandóságokat. Beszélhetne a rendőrség és az ifju bünösök bírósága, de beszél és pedig legvilágosabban maga a mozi-hangulat. A ledér főhőst, az ügyes tolvajt, Zigmárt, a ravasz banditát, a majdnem ruhátlan utcaleányt hangos tetszés-röhej üdvözi a vásznon való megjelenésekor, ellenben ökölbesorulnak a kezek, amikor a főhős már-már rendőrkézre kerül és megkönnyebülés sóhajtása hallatszik, ha a rendőr legyilkolása árán ismét megmenekszik. Egy alkalommal a francia banditák, Bonnot és társai üldözése volt műsoron. Mikor a sorkatonaság rendes tüzelés alá vette a házat, amelybe bemenedültek s végül bombával robbantotta — mindez persze a vásznon! — így szólt mellettük egy munkáskülső ember: „Mégis csak szép haláluk volt! Bátor legények voltak!”

Igy adagolja a mozi a mérget a tömegek lelkebe és így neveli féltelenségre az ugysis veszedelmes ösztönöket.

A budapesti rendőrfőkapitány legutóbbi rendeletet adott ki a mozi szellőztetéséről. Hát igaz. Tényleg szellőztetni kellene a mozikat, de nemcsak az ablakok kötelező nyitogatásával, hanem a műsorok és filmek előzetes erkölcsrendészeti cenzurájával. A törvényhatósági joggal felruházott városok máris mo-

zognak, hogy a moziügyet saját kezelésbe vegyék. Nagyon helyesen. Pénzügyi szempontokból is nagyon fontos lesz ez a lépés, de meg azért is, mert a város, megalakítván a színügyi bizottságok mintájára a moziügyi bizottságokat, az erkölcsi szempontokat hathatósan üzleti dühével szemben. Komoly családapákat, tanügyi embereket és lelkészeket kell a bizottságba kiküldeni, azok majd megvédik azon nagy érdekeket, melyeket semmiféle nyereszkedési vágyak nem szabad martalékul engedni. Ugyan ilyen módon kellene a kisebb városokban és falvakban is eljárni, mert így a szükséges szabadságnak egyrészt, másrészt a szintén szükséges korlátozásnak nagyobb garanciáját látók, mint akkor, ha az egész ügy kizárólag a rendőrség ellenőrzési körébe utaltatik.

Remélni akarjuk, hogy a belügyminisztériumban készülő szabályrendelet a mozikat nem egyedül üzletnek vagy iparágnak, hanem kulturtényezőnek is tekinti és ennek a magasabb szempontnak követelményeit is meg fogja védeni és érvényre juttatni.

Az ellenzék és a választójog.

Az ellenzéki pártok választójogi bizottsága tegnap délelőtt tizenegy órakor Kossuth Ferenc lakásán ülést tartott. Az egyes albizottságok betérjesztették munkálataik eredményét. A bizottság a jövő hétre elkészül munkájával és akkor közzéteszi azt az elaborátumot, amelyben a kormány javaslatával szemben az ellenzék a maga választójogi

FALUSI INTELLIGENCIA.

Irta: Mányiné Prigl Olga.

Mikor Milike szobaleány hazakerült a szolgálatból, mindenki azt mondta rá, hogy kisasszony lett, valóságos kisasszony. Illik fejére a kalap, kezébe a napernyő s a beszéde is olyan uras, mintha nem is szobaleány lett volna a méltóságáéknál, hanem — guvernánt.

Milike büszkén bigyesztgette a szájszéleit:

— Ezt hallaná csak az a kényes nevelő kisasszony, ki a Lujza komornával is csak félvállról beszél, vagy ha szives is hozzá, hát csak olyan leereszkedőleg ejti ki azt a pár szót. Pedig nincs is különbség köztük, — épen semmi. Az is olyan fizetett eseléd mint ők, meg aztán a Lujza komorna már származásánál fogva is előkelőbb. Az apja ügyvéd volt, a guvernánté csak tanító, rongyos falusi iskolamester . . .

No és most maga a kisasszony is olyanféle után futkos. A János inastól tudják, — a ki az asztal körül szolgál fel s ért valamit franciául, hogy a méltósága beszélte volna: mihelyt a nevelő urat kinevezik állomásra,

hát menten elveszi a guvernánt kisasszonyt. Szegény! no a mellett törülgethet, főzhet, moshat, a fehér keze tönkre megy, aztán meg éhen is veszhet a kastélybeli finom koszt után.

Pedig csak úgy lett.

Jenőfi Kálmán a Babóthy grófgyerekek nevelője, félév múlva hazavitte feleségét, a nevelő kisasszonyt, a bogárháti két szobás kis tanítói házba.

S az asszony csakugyan főzött, mosott, még a fehér kezét is tönkre tette.

A világ kereke meg forgott tovább.

Milike szobaleány is férjhez ment. Ép aznap volt a lakodalma, mikor a bogárháti sovány tanítóra ráhuzták a sárga földet. Igen, mert odakerült a szegény s a méltósága még azt a bolondot tette meg, hogy annak a temetésére ment el, nem is a Milike lakodalma.

Pedig Milike nagyságos asszony lett, — amazok meg rongyok, — a reszkető sápadt kis leányuk is rongy . . .

— Én Uram, jó Istenem! — zokogja a bogárháti tanító felesége, s bánatos arcát odahajítja a kis leánya szőke hajához, — ke-

serű könnye meg alápereg annak halavány arcára.

Aztán egybeolvad tekintetük. Az anya szeme oda tapad a leánya nedves pilláira s úgy érzi, hogy most már nem félnek.

Az a nagy szeretet, mely a szívüket egybekapcsolja, képes lesz őket megóvni mindentől. Igen.

S a bogárháti tanító felesége nyugodtan hajtotta le fejét az özvegyi párnára . . .

Egyik év lepörgött a másik után.

Milike éli világát. A férjét már egészen belevitte az uri szokásba, pedig csak olyan inges paraszt volt, mikor a szemét rávetette. Az ám. No és annak az inges parasztnak az édes anyja azt akarta, hogy a fiából „ur” legyen. Milike nagyon értette, hogyan kell úrnak lenni. A nagyságos asszony cím meg kitelt a legény házából, földjéből, a két nagy szőlős kertből, mint az apja, meg a nagyapja még zselér korában mezitláb, vizen, kenyéren élve szerzett.

Az uri körökbe is könnyű volt belepotyítani. Az egyik szőlőt eladták, abból kiépítették a régimódi paraszti házat. A másik szőlőkert meg épen elég volt arra, hogy bebutorozkodjanak s az ebédlő nehéz barokk stíli

PÓTI LAJOS

uri-czipész üzlete Nagyvárad, Uri-utcza 23. sz.

a premontrei gimnáziummal szemben.

Ajánlja saját készítményü, mérték szerint a legelegánsabb és legtartósabb cipőit, angol és francia kivitelben. Orthoped cipők orvosi előírás szerint. Javítások gyorsan eszközöltetnek. — Jutányos árak!

álláspontját fogja kifejezni. Az elaborátum különben röpirat alakjában nyomtatásban is meg fog jelenni.

A balkáni háboru.

Harci eseményekről még mindig kevés hír érkezik, annál több a tárgyalásokról és alkudozásokról, melyek remélhetőleg mehozák az óhajtott eredményt. Ma ugyan még csak közeledésről van szó egyrészt a török és a balkáni szövetségesek, másrészt a hármass szövetség és az entente hatalmak között, de már ez is biztató valami.

Részletes távirataink a következők:

Békeajánlat.

Konstantinápoly, febr. 22.

A porta tegnap újabb utasításokat küldött Hakkí basának. A porta ezekben az utasításokban az angol kormányának följánlotta a választott bírósági tisztet a béketárgyalásban és előre kijelentette, hogy elfogadja mindazokat a föltételeket, amelyeket Anglia elfogadhatónak fog vélni.

A román—bolgár konfliktus.

Bécs, febr. 22.

Más jelentésekkel szemben a Neues Wiener Tagblatt megállapítja, hogy Romániának a hatalmak közvetítésére adott válasza tekintetében tegnap estig nem történt döntés.

Török siker.

Konstantinápoly, febr. 22.

A török hadsereg múlt esütörtökön minden erejének megfeszítésével megkezdte a támadást Gallipoli ellen. A csata még tegnap is folyt, még pedig a törökökre nézve kedvezően. A csatadzsai hadsereg is előrenyo-

mul s török csapatok esütörtökön egyrészt Szilivritől Csorluig és másrészt Sziniklitől Cserkeszkőig nyomultak előre.

Konstantinápoly, febr. 22.

Dsivad basa albán önkéntesek által támogatva, ezeltől négy nappal rendkívül heves harc után, amelyet a szerbek ellen vívtak, elfoglalta Prespot és most egész hadierével Monasztir ellen vonul.

Közeledés monarchiánk és Oroszország közt.

Bécs, febr. 22.

A „Neue Freie Presse“ berlini tudósítója jelenti, hogy diplomáciai körökből eredő értesülés szerint a legutóbbi napokban Ausztria-Magyarország és Oroszország között az albánkérdésben nagy közeledés történt, úgy hogy a békés megoldás bizton várható. Oroszország ugyanis hozzájárul a monarchiának ahhoz a kívánságához, hogy Skutari Albániához csatoltassék, míg a monarchia késznek nyilatkozott arra, hogy előzékenységet tanúsít Oroszország ama követeléseivel szemben, a melyek Albániának Szerbia által kívánt határaitra vonatkoznak. Ez volt az oka annak, hogy a nagyköveti reünio legutóbbi ülését elhalasztották. Általában azt hiszik, hogy a bolgár-román konfliktus is békés megegyezéssel fog végződni és a háboru is mindkét fél kimerültsége következtében véget fog érni.

Elhunyt képviselő. Dr báró Duka

Géza munkapárti orsz. képviselő Bécsben hirtelen meghalt. Egykor a külügyminisztérium kötelékébe tartozott és néhai Nikolics Fedor veje volt. Csak legutóbb kapt a meghatalmazott miniszteri és rendkívüli követi címet.

A Szigligeti-Társaság Rákosi-ünnepélye.

Mikor a Szigligeti-Társaság Rákosi Jenő születésének hetvenedik évfordulóját ünnepli, az egész magyar irodalom öröméből veszi ki a maga részét.

Rákosi Jenő egyénisége s egész irodalmi és hírlapirói működése egyenes folytatása a magyar irodalom virágkorának, annak a kornak, amelynek vezérgondolata a nemzeti eszme volt.

Hányfelé próbálták azóta törpe epigónok apró tehetséggel, de annál nagyobb zajjal a magyar irodalom büszke, szép hajóját félrekormányozni! Nem lehetett a külföldön olyan evtravagónciát kitalálni, aminek nálunk okvetlenül ne akadtak volna utánczói. Csakhogy az utánczó mindig elmarad a mester mögött — hát még azok, akik még utánczóknak is gyenge tehetségeknak bizonyultak!

A tehetségteleneknek ebben a vásári zajában Rákosi Jenő hirdette soha nem lankadó! kitartással és soha el nem ragadó hittel, hogy a magyar irodalomnak mindig lépést kell ugyan tartania a korral, de sohasem szabad megszűnni nemzetinek lenni.

A modern francia, orosz és norvég írók azért hogy modernnek, nem kevésbé franciák, oroszok vagy norvégek s nálunk nem lesz világrengető nagysággá valaki csak azért, mert a budapesti kávéházakban Ibsen borongós kedélyére két kézzel esküszik.

Sokáig küzdött Rákosi ezekért az igazságokért — s megérte diadalukat. Apró kis lármás reklámkörök a feledés homályába merültek s egyre határozottabban lép ismét előtérbe az igazi nemzeti szellem az irodalom egész csatavonalán.

Méltó, hogy a magyar nemzeti irány ez örökifju lelkesedésű bajnokának hetvenedik születésnapján a Szigligeti-társaság is bemu-

szekrényéről senki se mondta volna, hogy nem az ösanyjuktól örökölték.

Ez mind imponált az úgynevezett „úri körök“-nek, a kiknek a pénzes erszényük-nél nem terjed tovább a műveltségük s szellemi szükségleteik kielégítésére is elégséges a bőséges uzsonnák mellé szervirozott még bőségesebb pletyka.

S Milike nagyságos asszonynak épen az uzsonnái csinálták meg a reklámot, — hasznát vette annak, a mit a méltósága szakácsnéjától annak idején ellesett. Hosszú, végnélküli uzsonák voltak azok, de képletes kifejezéssel élve, akkor már a házukat ették, mert a földjükre nem kaptak újabb kölesönt. No de úgy beleszóktak, hogy nem nélkülözheték többé és nem nélkülözheték különösen amaz előkelő társaságot, mely őket felkarolta. S a pesenyék, krémek, fagyaltok, a kitünő francia pezsgő valóban mindig megtette a hatást és mindenki jól érezte magát a Milike nagyságos asszony asztalánál.

A kezüket ugyan nem mosták meg se uzsonna előtt, sem után, de annál vigabban ment az ott jelen nem lévők szapulása.

— Na, ma volt nálam az új tanító kisasszony, — mondja egyik.

— Volt már szerencsém hozzá. Vézna kis teremtes. Szegénynek a nyomoruság néz ki a szeméből. Csupa sajnálatból adtam rá a szavazatomat s nekem köszönheti, hogy megválasztották.

— Oh, oh édes Ilonkám, azt ugyan hiába mondogd, én márcsak a férjen után is . . .

— Hagy el kérlek, a férfiak mind a pártján voltak. Igazán csodálom az izlésüket s ha Bélám nem volna olyan hűséges . . .

— Tudjuk, tudjuk! szóltak közbe gunyosan valamennyien.

Szép leánynak mondják s igen okosnak, kellemesnek, — erősítette egy hajlottabb kora hölgy, száját ép akkor tömve be egy darab pergelt tortával.

— Szép akinek szép! felelt rá ismét egy másik. Olyan gyöngye vézna alak, el lehetne futni. Az én lánykoromban sohase tetszettek az ilyenek. Néztetek volna meg engemet olyan telt, olyan kövér, voltam, mint a milyennek a Pirike leányom indul.

— Kérlek alásan, a Pirike kezd már elformátlanodni . . .

Hagyd el, gyűlölöm a keszeg lányokat. Bizony a tieiére rá is férne egy kis szalonna. Félténem őket a sorvadástól . . .

— No de ezt már kikérem magamnak!

— Bocsáss meg, csak úgy hoztam fel . . .

— Hát aztán miféle familiából való ez a . . . mondja megint valaki.

Szegény özvegy asszony az anyja s vele van, — szól közbe a legbeszédesebb. Anyi szent, hogy rá vannak szorulva erre a kenyérré, — jegyzi meg aztán.

— Én is tudok róla annyit, mondta Milike házi asszony kegyesen anzárolva, — hogy egy barátnőmnél az anyja guvernánt volt, az apja meg nevelő. Az apja azután tanítóskodott falun s úgy pusztult el. Bizony koldus familia.

— Koldus familia! — kontrázták rá valamennyien.

Ebben a pillanatban a keszeg lányokkal megáldott mama halk felkiáltással az ablakhoz futva jelzé, hogy kíváncsiságuk kielégítésére hatalmas préda akadt.

Jenőfi Margit, az új tanító-kisasszony ment arra az anyjával. Ép szemközt jött rájuk Berkes Géza. Az asszonyok csaknem törték egymást, hogy jobban láthassanak. Berkes Géza a legszámottevő fiatal ember az egész városban. S Berkes Géza odacsatlakozott Jenőfi Margithoz.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

tassa hódolatát Rákosi Jenő tiszta magyar lobogója — és az ősz zászlótartó előtt.

A Szigligeti Társaság mai felolvasó ülését szenteli Rákosi Jenő ünneplésének; a felolvasó ülést a városháza dísztermében ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg a következő műsorral:

1. Ünnepi beszéd Rákosi Jenőről. Irta és előadja Nosz Gusztáv, a Társaság rendes tagja és titkára.

2. Költemények. Irta Mados György, a Társaság rendes tagja. Felolvassa Szentgyörgyi Mártha, a Szigligeti Színház művésznője.

3. Az ujság. (Csevegés.) Irta és felolvassa Horkay Elemér, a Társaság rendes tagja.

4. A Társaság üdvözlő irata Rákosi Jenőhöz. Irta Sas Ede, a Társaság főtítkára. Felolvassa dr Pelle János, a Társaság rendes tagja.

A Szigligeti Társaság által Rákosi Jenőhöz intézendő üdvözlő irat következő:

Méltóságos Uram!

Országszerte örvendező lelkesedéssel ülte meg a magyar közönség az ünnepet, hogy Méltóságod a Gondviselés különös ajándékaképpen élete hetvenedik évfordulóját megérte: a patriárkák korának köszöbéré lépett a testi és lelki épség, frissesség, az alkotó erő ama teljességében, aminővel a viruló ifjukur sem mindig dicsekedhetik. Nagyszerű és ritka jelenség volt maga ez az ünneplés, amelyben nem volt semmi mesterkéltség, semmi erőltettség, ami egyáltalán nem volt előkészítve; önként fakadt a lelkéből, mint ahogyan a forrás buggyan elő a földből; a közvélemény egyszerre megérezte, egyszerre tudatára ébredt annak, mi csoda termékeny erő az, amit kulturánk Rákost Jenőben bir. S mint ahogy a forrás sodorja, ringatja tova a beléje hullott szirmokat és leveleket: úgy vitte a nemzet lelkének és szívének e felbuzdulása Méltóságod

— No ez sok! — tört ki a Pirike anyjából a méltatlankodás. Hát az a kis penészvirág még kacérkodni is tud?

Egész nekivörösödött a méregtől.

— No gratulálok magának, — mondta.

— Igen igen gratulálunk! — kiáltották valamennyien az ablakhoz tódulva.

Berkes Géza csakúgy ámult a csodálkozástól.

— Először szabadjon tudnom, mihez? mondta végre.

— Ugyan sohse tegye magát, — szóno-kolt a háziasszony, hát a tanítókisasszony, a szép Jenőfi Margit?

— De kérem...

— No persze, úgy szokták, tagadják eleinte, de hisz előbbutóbb kibújik a szeg a zsákból. Mutassa csak a kezét, hadd nézzük a jeggyűrűt...

— Hölgyeim! — szabadkozott Berkes Géza, Jenőfi Margitot kétszer láttam életben!

— Az mindegy! A szerelem pillanat alatt születik. Gratulálunk a választásához! — Jenőfi Margit szép leány, karesu, tán tulságosan is karesu — okos, kellemes, a gazdasszonysághoz keveset ért de ott az anyja s elvégre az anyósok nem mindannyian sárkányok. Ami végre a familiáját illeti, az, még jobb lesz ha tőlünk hallja meg legelőbb, nem valami előkelő, fizetett, olys valami szolga-nép volt, no de hisz a maga familiája meg elég magas származású ahhoz, hogy azért e házasság által csorbát ne szenvedjen!

Berkes bosszusan verte oda sétatálcáját a kövezethez, ahogy az ablakból elmenekülve tovább haladt.

A sok gunyos kacagásra nem nézett vissza s most már csak még erősebben elhatározta, hogy Jenőfi Margit a felesége lesz, ha térdig kopik is belé a lába.

god elé a tisztelet, ez elismerés és a szeretet virágait.

Méltóságos Uram! Vajda János mondja egyik versében: „A költőnek, ti többi emberek, emelni szobrot ne siessetek; csak ha elmúltak késő századok s hozzá hasonló még nem láttatok... Ha illik e mondás a költőkre, mennyivel inkább illik azokra az írókra, akik a litteratura militans hősei, akik az irodalom magaslatairól leszállanak a napi élet küzdőterére, hogy nemzetük javát ott is előmozdítsák, hogy ideális céljaikat ott is szolgálhassák. A küzdőtér bajnokairól a jelen ítélete nem lehet egységes, harmónikus, igazságos; mert az ellentábor világát az elfogultság, sokszor harag és gyűlölet homályosítja el és vesztegeti meg: a litteratura militans alakjait csak az utókor látja és mutatja meg majdan a történet tükrében igazán, mint ahogy a viharzó tengerben nem láthatók a csillagok, csak akkor, ha elült a szélvész és a tenger felülete tisztá immár és zavartalan... Méltóságod számára is az utókor fonja meg majd méltó koszoruját, ha a költő szavai szerint elmúltak a késő századok és hozzá hasonló még nem láttak. Am lehet a jelen harcok táborának ítélkezése bármily ellentétes, de Méltóságod fényes tehetsége, bámulatos munkássága előtt az ellenjelek fegyvere is hódolattal tiszteleg, az utókor pedig egyértelműen fogja megállapítani, hogy Méltóságod történetünk ama legkiválóbb nagyságainak sorába tartozik, akik fajunknak, nemzetünknek, magyarságunknak a legérdemesebb szolgálatokat tették. Kijelöli Méltóságod helyét azok ragyogó sorában, akik azt az eszmét, azt a zászlót vitték előre, amit a csatamezőn a Rákócziak: az irodalomban a Zrinyiek, a Költseyek, a Kazinczyak, a Petőfi Sándorok; az államférfiak között a Széchenyiek és Kossuth Lajosok, akik életükben ugyan még saját nemzetük keblében is heves ellenfelekkel állottak szemben, de haló porukban oda kerültek a nemzeti hála templomába, ahol dicsőségük képére nem esik árny és kultuszukat nem zavarja semmi disszonancia.

Méltóságos Uram! A nagyváradi Szigligeti Társaság annak az írónak égisze alatt működik, akinek a szinpadai irodalmunk egy egészen új műfajt, egy egészen új korszakot köszönhet, aki szinpadunkon a magyarság szolgálatában oly elévülhetlen érdemeket szerzett vala. Ennek az írónak a hagyományai, de magyar szívünknek sugallata is köteleznek bennünket arra, hogy Méltóságodban a magyar génusz kiválóságát, a nemzeti eszme, a fajszeretet tüzoszlop-lelkü apostolatát üdvözlöljük. Méltóságod maradandót alkotott a magasabb rendű irodalom terén; de munkássága kincset érő abban a műhelyben is, amelyben nem az irodalom nagy pénzeit, hanem a mindennapi élet szükségletei számára való váltópénzt verik az ujságírás műhelyében. Mert az ujságíró egyes munkái lehetnek efemer életűek, a pillészárnyu mával elmúlok: de hatásuk áldásos lehet az egész nemzetre, kiterjedhet a messze jövőre; korszakot teremthet és történelmet csinálhat; s mint a hogy a pénz saját képére vereti a király, úgy verik a kort saját képükre az olyan ujságírók, minő pl. Kossuth Lajos volt a múltban, a minő például Rákosi Jenő ma. S ezért a kérészetű cikkek mesterének, az ujságírónak egész munkássága lehet nemzete, sőt az egész világra nézve oly értékes és maradandó, mint az irodalom legnemesebb alkotásai.

A magyar irodalom kiválóságát, a magyar ujságírás mesterét, a magyar örökdemü hőst köszöntjük mi Önben, a hetvenéves, a fáradhatatlan, munkálkodó és küzdő Rákosi Jenőben, a kinck — örvendezve látjuk — mintha örök ifjúságot és harcok erőt kölcsönözne az eszme, a mit szolgált — az ideálok kultusza, a nemzeti gondolat varázsereje. Mert hiszen az ideálok szolgálata, a nemzeti eszme az a csodakút, a melyből a legáldásosabb italt merithetjük, bámulatos erőt az életben, elmulhatlan dicsőséget a halálban.

A halhatatlanság immár az öné, Méltóságos uram! s mi reméljük a Mindenhatótól, hogy élete még sokáig a miénk marad s a hivatás, melynek egész életét szenteli, még igen sokáig erőt ad Önnek a harcra ideáljainkért, nemes céljainkért, ostromolt, szeretve szeretett és féltve féltett Magyarországnakért.

Méltóságodnak mély tisztelettel:

Nagyvárad, 1913. február hó.

a Szigligeti Társaság

Sas Ede,
főtítkár.

Rádl Ödön,
elnök.

A színház bérbeadása

A szinügyi bizottság javaslata.

Nagyvárad város szinügyi bizottsága kedden, február 25-én délután 5 órakor ülést tart a városházán, amelyen megbeszélnek a színház bérletének sorsát.

A sajtóban ismét felszínre került a kérdés, hogy a jövőben Nagyvárad városa szakítson az eddigi rendszerrel s ne adja a város pályázat nélkül a színházat Erdélyinek, sőt a város törvényhatóságában indítványt tett az egyik ifjabb városatyja, hogy egyenesen adja bérbe a város a színházat s számos ezreket szed be e címen a városi pénztár. Az indítványt a jövő havi közgyűlés tárgyalja.

Valószínű, hogy a szinügyi bizottságban is akadnak, akik a bérbeadást kívánják, bár a „fiatalabb óriásokból“ nem igen van még egy sem a szinügyi bizottságban, de annál többen vannak a szinügyi bizottságban, akik bár nem akarják bérbeadni a színházat, de nyilvános pályázaton kívánják a színházat odaadni. A bérbeadás mellett tehát nem foglal állást a szinügyi bizottság, sőt valószínűleg a nyilvános pályázatot is mellőzi, mint az utóbbi alkalmakkor.

Bizunk a törvényhatóság többségének bölcsességében, hogy szintén nem ugrik be a „modern iránynak“, s nem megy a tetszetős jelszavak után, amelyek azokat a bizonyos ezreket állítják oda a törvényhatóság elé csaléteknek, hogy a színházat teljesen az üzérkedésnek dobja oda. Hangoztatják és részben nem alap nélkül, hogy a színház ma már üzlet; azonban a városnak még is van némi beleszólása, ingerenciája a színház vezetésére, míg ha bérbe adják, akkor minden tekintetben, feltétlenül rendelkezik a bérlő vele s a városnak nem lesz szava sem az egész színházhoz. Kikötéseket tehetnek, de ez csak papíron lesz, mert a város minden kívánságával, követelésével szembe állítják, hogy a bérösszeget és más nagy kiadásokat bármiként biztosítani kell.

Különben biztosak vagyunk benne, hogy a bérfizetés nem sokáig tartana s nem csak arról kellene időközben lemondani a városnak, hanem csakhamar a szubvenció kérdése is előtérbe jönne. Mert olyan nagy társulatot, olyan nagy költséggel kiállított előadásokat egy vidéki társulat sem bir meg 10—12 ezer korona bérfizetés mellett, ha pedig az előadásokon, vagy a társulaton akar az igazgató takarékoskodni, akkor üres lesz a színház.

Nagyváradnak igazán örülnie lehet, hogy még eddig, a nehéz viszonyok mellett sem kellett nagyobb összeget áldozni a színházra, mert olyan társulata volt mindég, amely pontosan kapta a fizetését s a más városokban

előforduló színházi botrányok, pénzügyi zavarok soha nem voltak nálunk.

Ezek elég indokok arra nézve, hogy a nyilvános pályázatot ezuttal is mellőzze Nagyvárad városa a színházra nézve. Ugy tudjuk, ilyen irányu lesz a színügyi-bizottság elnökségének a javaslata is a színügyi-bizottság keddi ülésén.

A Mérnök-egylet előadóestélye.

Söpkéz Sándor műegyetemi tanár előadása.

A Magyar Mérnök- és Építész-egylet nagyváradai osztálya a természettudomány nyilvános előadásaival gyönyörű kulturumunkát végez Nagyváradon és ezirányu működésével mind fokozottabb népszerűsége tette a közönség körében, úgy hogy ma már az intelligens publikum a legnagyobb érdeklődéssel keresi fel a Mérnök-egylet felolvasását. Tegnap este is zsufolásig megtelt a városháza nagyterme intelligens, előkelő közönséggel.

A tegnapi nyilvános előadásnak különben fényes, ünnepi kerete volt, amelynek különösen nagy jelentőséget kölcsönzött, hogy az egylet egyik legkiválóbb budapesti tagja, a híres tudós, Söpkéz Sándor műegyetemi tanár és országgyűlési képviselő tartott előadást a természet erőinek értékesítéséről. Söpkéz Sándorral együtt igen sok kiváló mérnököt látott vendégül Budapestről a nagyváradai osztály a felolvasó-est alkalmával; akiknek névsora a következő:

Antalfy Andor pénzügyi főtanácsos, Bresztovszky Béla dr. műegyetemi ny. rk. tanár, Egyesületi főtitkár, Cséti Róbert a Magyar Acelárugyár igazgatója, Eder Róbert, a Gőzkazánvizsg. Egyes. ügyv. alelnöke, Kovács Sebegey Aladár udv. tan., műegyetemi ny. r. tanár Egyesületi elnök, Pilder Alfréd máv. mérnök Egyesületi titkár, Pompéry Elemér min. tan. Egyesületi igazgató, Róth Kálmán máv. mérnök, Stromszky Sándor udv. tan. a Magyar Siemens-Schuckert Művek igazgatója, Viczián Ede kir. főmérnök, Zelovich Ede kir. főmérnök, Zelovich Kornél máv. igazg. hely. Egyesületi alelnök, Francsek Imre műszaki tanácsos, Fleisch Róbert építész, Jendrassik Kornél szabadalmi bíró egyetemi könyvtáros.

A vendégeket, akik az esti gyorsvonattal érkeztek, a nagyváradai mérnöki kar fogadta az állomáson. Az est fényes sikerén az elnökkel és Niesner Aladár jegyzővel az élén buzgón munkálkodott a nagyváradai osztály.

Az előadás fél 8 órakor vette kezdetét a városháza nagytermében. Vagy 60 tag és százakra menő vendég vett részt a felolvasó ülésen.

Pekanovits Imre elnök nyitotta meg a felolvasó estélyt, szép szavakkal üdvözölte a megjelenteket, elsősorban az anyaegylet megjelent főtitkárjait, valamint a nagy számban érkezett tagtársakat és felkérte Söpkéz

Sándort, hogy előadását *A természeti erők értékesítéséről*, tartsa meg.

Zugó éljenzés közben lépett az előadó asztalhoz Söpkéz Sándor. A rendkívüli nagyértékű és érdekes előadás tartalma a következő:

Bevezetésül kifejti, hogy a természeti erőknek lehető legtökéletesebb értékesítése elsőrangú feladat, mert a korlátolt természeti erők mellett csak nehezen lehetséges az emberiség napról-napra növekedő erőszükségletét kielégíteni. Másrészt a természeti erőknek lehető jó kihasználása biztosíthatja legjobban a modern termelés alapját alkotó olcsó erőforrást.

Igaz ugyan, hogy a radioaktív anyagok terén végzett újabb kutatások azt mutatják, hogy mindenütt körülöttünk az anyagban nagymennyiségű energia van felhalmozva, amely az elemek bomlásánál, átalakulásánál válik szabaddá. De millió és millió esztendő szükséges ahhoz, hogy uranumból rádium keletkezzen és nekünk nincs módunkban az atombomlás sebességét gyorsítani s így az anyagok belső energiakészlete nem áll rendelkezésünkre, nem tudjuk munkáink elvégzésére felhasználni. A radioaktív anyagok nagy energiakészlete számunkra csaknem teljesen értéktelen.

A napjainkban rendelkezésünkre álló legfontosabb természetes energiaforrás a szén.

A szén energiakészletét azonban a kazán és gőzgép céljára csak nagyon tökéletlenül tudjuk kihasználni. Legtökéletesebb gőzgépeink és kazánjaink mellett ma sem tudunk a szénenergiából 15—16%-nál többet értékesíteni. Ha azonban a szenet gázalaku tüzelőanyagokká alakítjuk át, a gázgépet, a hőenergiát sokkal nagyobb ökonómiával alakítjuk át mechanikai munkává. Másrészt a szén elgázosításakor az értékes, más célokra szolgáló melléktermékek egész sora keletkezik, a kátrányon, a benzolon kívül: ammóniumsulfát, amely kitűnő műtrágya. A szén elgázosítására felhasználhatók az olyan kisebb hőértékű szeneik is, amelyek különben tekintettel a szállítás költségeire — alig használhatók.

Ezek a körülmények adják a magyarázatát annak, hogy újabban a szén elgázosításában keresik a szénenergia tökéletesebb értékesítését.

A szén elgázosítás melléktermékei, különösen ha nagymennyiségű szenet gázosítanak el, olyan értéket képviselnek, hogy magukért a melléktermékekért kifizetődik a szenet elgázosítani. Másrészt, ha a szénenergiát a régi módon akarjuk kihasználni, a nagy egységekben építhető gőzturbinák a szénenergia jobb kihasználását biztosítják, mint az inkább kis egységekre való régi gőzgépek.

Nem is említve a vízierőket és földgázforrásokat, amelyek szintén inkább nagyobb mennyiségben való kihasználásával biztosítanak gazdasági előnyöket, maguk a nagy gőzturbinák s a nagy erőgáztelepek említett előnyei eléggé megokolják azokat a modern törekvéseket, hogy az erőnyerés céljából lehetőleg centralizált, nagy erőtermelő központokat létesítsünk. Ezt a törekvést látjuk ma különösen Németországban, Angliában és Amerikában.

Elektromos munkaátvitellel a fogyasztás a termelés teljes centralizálása mellett teljesen decentralizálható.

Miután tehát nem a gazdasági élet muló jelenségei, hanem a természeti erők

jobb értékesítése állítja a modern termelésnél előtérbe a centralizált nagy erőtermelő központokat, kétségtelen, hogy amíg erőszükségleteinket a ma rendelkezésre álló természeti erőkkel állítjuk elő, a centralizált nagy erőközpontok fogják mindenha azok legjobb értékesítését biztosítani.

A közönség lelkes tapsokkal ünnepelte az előadás befejezésekor Söpkéz Sándort, akinek érdekes és tanulságos előadásáért Pekanovits Imre elnök tolmácsolta a nagyváradai osztály köszönetét.

Este 9 órakor a Pannoniában fényes bankett volt a vendégek tiszteletére.

Radu püspök fogata elgázolt egy gyermeket.

*

Sajnálatos szerencsétlenség történt tegnap este 6 és 7 óra között a gör. kath. püspöki palota kapuja előtt. A szerencsétlenség nem végződött tragikusan. S az, aki megsérült, most otthon fekszik, meleg szülői kezek gondozzák s egy magas méltóságú főpapnak, dr. Radu Demeter nagyváradai gör. kath. püspöknek bőséges kegye és rokonszenve fordul feléje.

A püspök akképen került bele ebbe az ügybe, hogy kétfogatu kocsijával éppen kihajtatott palotájából, amikor az aula kapuja előtt a kis Rác Béla, 9 éves Pável-utcai gyerek futbalozott a járdán egy vörös gummi labdával. Belerugott s a szürke járdán nagyot iramodva szökött a vörös labda. A gyerek annyira elmerült a játékba, hogy nem hallotta, amikor kitérték a hatalmas sárga kapukat és a fekete fogat halkán kigördült a járdára.

Rác Béla rohant a guruló labda után és éppen akkor ért a kapu elé, amikor a gummikerekeket fogat kigördült... Egy pillanat s a gyerek a kerekek alá került. Heves rohamban beleütközött a kocsi, aztán alája bukott...

Radu Demeter püspök dr. Pap Coriolán ügyvéddel ült a kocsi mellett. A gyereket nem látták, csak amikor érezték az erős ütközést, akkor néztek össze aggodalmasan.

A következő pillanatban hallatszott a gyerek sikoltása. A püspök izgatottan felugrott a kocsi mellett, hevesen megrántotta kocsisa livrét:

— Álljon meg!

Már késő volt. A gummikerekek átmentek a gyereken. Két felső combján haladt át a két kerék, de ez nem okozott sérülést. Ellenben jobb szemén és fejének hátsó részén könnyebb zúzódást szenvedett.

A püspök sietve szállott ki kocsijából és a gyerek felé sietett. Azonban a gyereket már nem találta a földön. Ott állott előtte Réz Bertalan hatalmas alakja, aki ölében tartotta a kis Rác Bélát.

— Eppen itt hajtottam el Méltóságos uram, mondotta Réz rendőrkapitány, láttam a kon-

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

fliktust s mivel közelebb voltam, én kaptam föl a gyereket.

A püspök aggodalmas arccal nézegette a gyereket, akinek fejéből vékonyan szivárgott a vér, arca sápadt volt, jobb szemén lehorzsolódott a bőr.

Nem mulasztottak sok időt, hanem siettek az első segélyadással. Réz magára vállalta, hogy elviszi a gyermeket a kórházba, ápolás alá véteti s a püspököt majd értesíti állapotáról. Erre a püspök megnyugtatta elhajtattatott.

Réz Bertalan pedig villámgyorsan bevitte a kis Rác Béla-t saját kocsiján a kórházba. Itt a gyermeknek kimosták sebéjét, bekötötték fejét s mivel nem látszott szükségesnek a kórházi ápolás, hazabocsátották. A jószívű rendőrkapitány aztán haza is vitte a gyereket Pável-utca 14. sz. alá.

Megnyugtatta szüleit, akik csak most értesültek a szerencsétlenségről.

Radu Demeter többször érdeklődött kis betege iránt és meleg rokonszenve mellett támogatásban is részesítette. Az önhibából bajba került gyerek már jobban van.

Budapesti detektivek bűnbandát keresnek Nagyváradon.

*

Két nap óta három budapesti államrendőrségi detektiv bogoz Nagyváradon egy szenzációs bűnügyet. Egy szenzációs bűnügyről beszélünk, pedig valóságban háromról van szó. De a három annyira rokon, momentumaik annyira egyeznek, hogy az egész egy hatalmas bűnhalmazattá egyesül a detektivek kezében, akik éjjel-nappal fáradnak, hogy elfogják a szökésben lévő bűnbanda tagjait.

A három óriási anyaga bűnügy három különböző város felől tömörül Nagyvárad felé. Az összes nyomok ide vezetnek, ide menekültek a tettesek s most izgalmas vizek folynak le az éjszakai buvhelyeken, a detektivek kezükben revolverrel, zsebükben fényképekkel sorra látogatják a legsötétebb zoghelyeket, ahol az ilyen menekülő, átutazó gazemberek meg szoktak vonulni.

A két budapesti detektiv még pénteken érkezett Nagyváradra. Azóta a nagyvárad rendőség részéről Dienes detektiv vesz részt a nyomozásban. Még tegnap délután csak két ügy volt a kezük között, amikor a kolozsvári rendőség délután 4 órakor jelentkezett és Jánossy Gyula főkapitányhelyettes megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy még egy harmadik eset szála is Nagyváradra vezetnek. Ehhez képest adta ki az utasítást és most fokozott erővel halad a nyomozás.

A három ékszerrablás.

Az első eset Nagyenyeden történt. Klein Samu dus felszerelésű és gazdag anyaga ékszerüzletébe betörték. A betörést ugyanazon módon követték el, mint annak idején itt Váradon a Pollacsek-félt. Nevezetesen a betörők fölszedték a háztetőt, lyukat vágtak a padlásba, átütötték a plafont, azt kiemelték, köteleket erősítettek egy gerendához és a résen lecsusztak az üzletbe.

Klein Samu ékszerész 20000 korona értékű arany és ezüstneműt loptak el. Klein nyomban budapesti detektiveket kért és jelenleg ő maga is itt van Nagyváradon a három detektivvel. Együtt nyomoznak, együtt vizsgálják át az összes zálogházakat.

A második ékszerrablást Bánffyhunyon

követték el vakmerő betörők. Itt is ugyanaz a mód, a város leggazdagabb ékszerészét rabolják ki és elvisznek 12.000 koronát érő drágaságot.

A harmadik és legújabb eset a szászrégeni. Ezt jelentette a kolozsvári rendőség tegnap délután. Alsótorjai és hidasi Hidy Ferencné ősi kuriáját látogatták meg a modern betyárok. Drága kárbunkulusokat, ereklyeszerű klenódiúmokot szedtek össze és vittek el. Itt is a padlás átfürészelése után hatoltak be, kötelen ereszkedtek alá.

Egyszóval mind a három eset határozottan azt a látszatot kelti, hogy ugyanazok a betörők dolgoztak Bánffyhunyon, Nagyenyeden és Szászrégenben.

A tegnapi eredmény.

A nyomozást természetesen tulzott titokzatosság veszi körül. A detektiveknek óriási munkájuk van s egyideig mozdulni sem tudtak a temérdek adat nyomán és megbízások különfelesége között.

De bármennyire titkolódtak is, annyi kiderült, hogy már tegnap pozitív eredményre jutottak.

Eredményhez egy aranyóra vezetett. Az egyik zálogházban találták. Nemesi címer és H. F. betűk vannak belevésve. Kétségtelen, hogy az óra Hidy Ferencé volt, a szászrégeni földesuré. Ezt a detektivek lefoglalták és jelenleg Jánossy Gyula őrzi.

Ezután indultak, el s az éj folyamán zárt kocsiban egy elegáns, prémes bundájú, aranyevikkeses fiatalembert hoztak a rendőrségre. A detektivek vallatták egész éjjel. Tagadja, hogy ő zálogosította volna el az órát. Más ékszert nem találtak nála. A fiatal embert egy nő társaságában lepték meg és most ezt is ki fogják hallgatni.

„Tanácstalanul állunk! . . .“

Munkatársunk megkérdezte Jánossy Gyula főkapitányhelyettes a rejtélyes és rendkívül szövevényes, országra szóló bűnügyre vonatkozólag. Jánossy Gyula a következőket mondotta:

— Egyelőre tanácstalanul állunk. Arra nézve nem nyilatkozhatom, hogy van-e valaki ebből az ügyből kifolyólag a fogdában őrizet alatt.

Megnehezíti és széttereli a nyomozást az a körülmény, hogy egyszerre három ügyben kell nyomozni. Az én véleményem szerint utazó betörőbanda követte el mind a három. Lehet, hogy ide menekültek. De ezt valószínűleg teszi az a körülmény, hogy mindeddig még csak egyetlen egy órát találtak a detektivek Nagyváradon. Már pedig direkte egy tárgynak az elzálogosításáért nem jön senki Nagyváradra.

Ez azonban nem zárja ki azt, hogy itt vannak a betörők. Szóval kérem, én még nem mondhatok semmit.

Megköszöntük ezt a „semmit“, amely egy óvatos és előrelátó rendőrtiszt nyilatkozása. Tény, hogy a rendőség helyzete ropant nehéz. De ami már tény, azt fölösleges véka alá rejteni.

A három budapesti detektiv ma is tovább folytatja a nyomozást s nem lehetetlen, hogy hétfőre együtt lesz a díszes banda.

Parancs az őrszemeknek.

A nagyvárad rendőrséget óvatossá tették ezek a vakmerő esetek. Már a délután négy órakor kiinduló őrszemeknek parancsként lett kiadva, hogy különös figyelemmel kísérjék az ékszerüzleteket, mert nem lehetetlen, hogy azért vették erre utjukat a betörők, hogy itt is látogatásokat tegyenek. Hasonló utasítást kaptak az összes éjjeli posztok is.

De a rendőség felhívja a közönséget is,

hogya éjjel valami gyanus zajt hallékszerüzletekben, jelentse az őrszemnek. A vasredőnyökön lévő kis ablakon könnyen be is lehet tekinteni az üzletbe.

HUMOR.

*

MEGVEDTE.

Azt mondják, a Blumenfeldné haja nem is az övé.

— Micsoda rágalom! Ott voltam a boltban és láttam, hogy kifizette.

*

BECSÜLETES ADÓS.

— Szervusz, kedves öregem. Micsoda rettenetes idő!

— Bizony az . . . mondd csak kérlek, nem tudnád idekölcsönözni az esernyődet?

— Szükséged van rá?

— Igen. Vissza akarom adni a főpincérnek az ő esernyőjét, melyet egy év óta használok.

*

A LEGOKOSABB.

— Meg tudnád mondani, kis leányom, ki a legokosabb az osztályotokban.

— Hogyne!

— Nos?

— A tanító néni!

*

A JÓ HANGOLÓ.

— Uram, én harminc év óta hangolok zongorákat és mondhatom, nekem ez csak élvezetet szerez.

— ?

— Ugy látom az arcáról, hogy kételkedik. Pedig higgye el, engem az én kalimpálásom reggeltől estig nem zavar soha.

— ?

— Nem bizony, nem zavar, mert én süket vagyok!

*

EGY JÁTEKOS, AKI NEM NYER.

— Házias ember ne kártyázzék.

— Ne bizony. Ha veszít, a felesége lármát csap, ha pedig nyer, a nyereségét elszedi a felesége.

Mikor lesz a nagy sztrájk?

Az „Esti Ujság“ írja a következőket: A szociáldemokrata-párt teljesen elkészült a tervbe vett politikai tömegsztrájk megszervezésével s hír szerint jövő hét végén, valószínűleg már csütörtökön, február 27-én, de legkésőbb március 3-án megtörténik ország-szerte a szociáldemokrata pártszervezetek munkamegszüntetése. A tömegsztrájk a polgárság egy részének támogatására való tekintettel nyugodt lefolyásának ígérkezik, mindazonáltal alig lesz elkerülhető a zabolátlan elemek kisebb nagyobb kihágása. A fővárosi rendőség a város nyugalmanak s a veszedelmesebb jellegű kihágásoknak megakadályozása végett már is megtette a legszélesebb körű óvintézkedéseket. Fönnáll még az eshetőség is, hogy a tömegsztrájk teljesen elmarad, ha beteljesednek a bécsi szociáldemokrata elvtársaknak az az értesülése, hogy a Lukács-kormány időközben távozik helyéről.

..HIREK..

Tájékoztató.

Február 23. d. e. 11. A Szigligeti Társaság Rákosi-tünnepélye.

Február 28. A Katholikus Kőr negyedik köznevelődési estélye.

Márc. 2. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése d. n. 3 órákor.

Március 6. Bihoreana takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órákor.

Március 9. D. e. 11 órákor Katholikus Kőr közgyűlése.

Március 14. A Katholikus Kőr ötödik köznevelődési estélye.

Április 20. A Katholikus Kőr zárótünnepélye

A Katholikus Népszövetség zarándoklata Rómába.

Az idén van 1600 éve annak, hogy Nagy Konstantin császár véget vetett a keresztények háromszázéves üldözésének. Ünnepe ez a világtörténelmi forduló az egész kereszténységnek, mely az idén hódolattal és imával siet Szent Péter tronja elé, az örök városba, Rómába.

A Katholikus Népszövetség ez alkalommal nagyszabású zarándoklatot vezet Rómába; a kibocsátott felhívásból közöljük a következőket:

Testvérek! Anyaszentagyházunk diadalmasan megvívott háromszázéves szabadságharcának ünnepén a magyar nemzetnek is meg kell jelennie. *Ezért 1913. április hónap 30-án szent bucsujárást hirdetünk Rómába.*

Nem a szemek kíváncsisága vezet bennünket, hanem a lelkek kívánsága. Nem nézetelni akarunk, hanem imádkozni és lélekben megilletődni. Térdeinkkel és ajkainkkal akarjuk érinteni a helyeket és köveket, amelyeken őskeresztény testvéreink a halálba mentek. Le akarunk borulni Szent Péter sirja és Szent Péter utóda előtt. Enekelni akarjuk bus magyar énekeinket a katakombák megszentelt folyosóin. Lelkünk mélyéig megrendülni akarunk a Kolosszeum fekete bástyái között és ott elvérzett keresztény őseink példáján akarjuk megtanulni Krisztus hősi és elszánt követését.

Jöjjetek, testvérek, ünnepelni és őseink hitéről tanubizonyságot tenni.

Indulás Budapestről április hó 28-án. Utirány: Budapest, Trieszt, Velence, Róma és vissza: Rómában öt napot töltünk és Osztentségéhez több egyházfő vezetése alatt járulunk. Velencét, a világ egyik legszebb városát utbaejtjük, hogy Szent Gellért, a magyarok térítő apostola iránt is lerójuk tiszteletünk és hála adóját.

Részvételi árak: I. osztály 240 korona, II. osztály 180 korona, III. osztály 115 korona, IV. osztály 80 korona. Az árakban benne van a vasuti- és hajójegy és az I., II., III. osztályuaknál a teljes ellátás. A IV. osztályuak az étellemezéről maguk gondoskodnak.

Jelentkezési határidő április 15. A jelentkezésnél 20 koronát kell befizetni, a többi nyolc nappal az indulás előtt kell a rendezőségnek beszovaltatni. Minden levél és pénz erre a címre küldendő: Katholikus Népszövetség, Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. szám.

*** Uj titkos tanácsosok.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Szmracsányi Lajos egri érseknek és báró Ghillányi Imre képviselőnek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

* Vetitőest a Katholikus Kőrben.

A Katholikus Kőr legközelebbi vetitőelőadása e hó 25-én, kedden este lesz. Ezuttal ismét Bozóky Gyula fog előadást tartani *Japánról*. Az előadást dr Bozóky Dezső eredeti fényképfelvételeiről készített színes vetített képek fogják kíséni. A vetitőest fél 6 órákor veszi kezdetét.

*** Bucsuzó huszárezredes.** Nagyvárád hamarosan szegényebb lesz egy rendkívül szimpatikus, kitünő katonával. Czitó Károly huszárezredes tegnap elbucsuzott tisztjeitől. Czitó Károlyt Kassára nevezik ki dandárparancsnoknak. Utódjának Flór Jánost emlegetik, a ki jelenleg alezredes Debrecenben s a kit Nagyvárádról igen sokan ismernek. Flór János ugyanis Nagyvárádon állomásozott sokáig, innét is nősült, néhai Winterhalter kanonok unokahugát, Serly Matildot bírja nőül.

*** Biharmegye közgyűlése.** E héten szerdán rendkívüli közgyűlést tart Biharmegye törvényhatósága. A rendkívüli közgyűlésnek a szokottnál sokkal több tárgya lesz. Huszonnyolc ügyet tűztek ki a gyűlés napirendjére. Az ügyek legnagyobb része kérvény. A közgyűlésre, mely d. e. 10 órákor lesz megtartva, Miskolczy Ferenc főispán most küldte szét a meghívókat.

*** A máv. üzletvezetőség helyének kérdése.** A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének elhelyezésére szükséges palota telkének kérdését, tudvalevőleg a február havi városi közgyűlés levette a napirendről, mert az egyik felajánlott teleknek az átírási ügye rendezetlen s telekkönyvileg át nem írható még. A tulajdonosok: Bordé Ferenc, dr Kurländer Ede, Darvassy Lajos, Balázsovits Rezső és Rendes Vilmos a közgyűlés óta azon fáradoznak, hogy telkük ügyét rendezzék. A telek megvásárlása ügyében, hogy mielőbb megkezdhesék az építkezést, rendkívüli közgyűlést hívtak össze, még pedig február 27-én délután 3 órára. Valószínűleg a közgyűlés többsége a latin sz. püspökség ajánlatának elfogadásával megtalálja azt a helyes utat, amelyet a város érdekében követnie kell, mert ha elfogulatlanul bírálja bárki a két ajánlatot, be kell látnia, hogy a város érdekében a latin sz. püspökség ajánlata mennyivel előnyösebb.

*** Vörheny-járvány.** Pár év előtt nagy arányú vérhas-járvány dühöngött az élesdi járásban. Annak idején az egész ország figyelme Eleds felé irányult. A belügyminiszter hathatós intézkedéseket fogantatott hogy a baj terjedésének útját szegje. Megállapították, hogy a betegség oka tulajdonképen a nagy nyomor volt. Akkor az egész ország adakozott a szerencsétlenek felsegítésére. A járást pedig valósággal kitalakították a járványorvosok. Most mint tudósítónk jelenti, ha a jelenlegi állapotok tovább mérgesednek új nagytakarításra lesz szükség. Most is járvány ütötte fel fejét az élesdi járásban. Ezuttal a vörheny lépett fel járványszerűleg. Értesülésünk szerint Tinódon 44 vörhenyes beteg fekszik, Sergesen 20, Véresorogon 30, Remetetóréven 40. A járvány az eddigi jelek tanúsága szerint veszedelmes lefolyásnak ígérkezik, mert már eddig is több halottja van minden községben. Véresorogon 3, Tinódon 5, Remetetóréven 5, Sergesen 4 haláleset fordult eddig elő. A főszolgabíró a legerélyesebb intézkedéseket fogantatította s ha rövid idő alatt nem lenne nagyobb eredménye, úgy kormányhatósági intézkedéshez kell folyamodni.

* Mervay Zsigmond esküvője.

Tegnap délután tartotta egybekelését Morvay Zsigmond országgyűlési képviselő Fráter Barnabás alispán leányával, Margitkával. Délután 3 óra után már nagyszámmal gyülekezett a vármegyeházán a násznép. Ott voltak a báró Kapri, Orley, Szunyogh, Nádányi, Miskolczy, báró Podmaniczky, Baranyi, Leszkay, Bulyovszky családok és még kívülük igen sokan. A megyeházáról a körösparti református templomba vonult a násznép. Itt Szele György ref. lelkész végezte az egyházi szertartást. A templomból az örömszülők lakására vonult a násznép és ott dazdag nászklomán vett részt. Az esküvő alkalmából igen sok üdvözlő távirat érkezett úgy az új párhoz, mint az örömszülőkhöz.

*** Az iparoktatási bizottság ülése.** Kedden délután 4 órákor az iparoktatási bizottság ülést tart. Az ülés tárgyai lesznek: A műhely-oktatás behozatala. 2. Tanonciskola építkezése. 3. Tanoncmunka-kiállítás rendezése. 4. Munkaiskola segélyezése. Az ülés a városháza bizottsági termében lesz megtartva.

*** Megint az utcák pora.** Érthetetlen ahogyan minálunk az utcákat gondozzák! Hát miért van a városnak 40-60 állandó utcaseprője, locsológépe? Miért vannak az utmesterek, felügyelők, rendőrségi kerületi felügyelők, meg az egész rendőrgárda? Hiszen maholnap megvakulunk ebben a rettenetes porban, amit az első tavaszi szél felkavar. Egyenesen a főmérnök és a főkapitány urakat tesszük felelőssé ezért az egészségtelen állapotért. Az ő kezükben van a hatalom, a mód, hát miért nem rendelkezik a főmérnök ur úgy, ahogyan azt „A városok tisztogatásával és a városi hulladékok kezeléséről” írott nagszerű szakmunkájában kifejti és ajánlja. Nem szükséges miudjárt a berlini Augias betéti társaság földalatti vastartályait megrendelni, amelyeket a fönt idézett munka olyan meghatóan méltat és ismertet. Csak hordják Nagyvárádon továbbra is két kerekű talyigák, vagy városi kocsiak a szemetet, de ezek aztán hordják és az utcaseprők seperjék és a locsolók locsolják vagy mást csinálnak: csak ne legyen az utcán 8-10 métermázsza por és szemét! Semmi közünk ahhoz, hogy miért nem lehetett eddig! Ezután lehessen. Es lehet is. Csak akarni kell. Mert mi mások szép szeméiert nem fogunk megvakulni. Több városi polgár.

* Vetített képelőadás a Kath.

Legényegyletben. Vasárnap d. u. fél 5 órákor dr Lestyán Endre papnőveldei lelkiigazgató előadást fog tartani az *Egyház és a vademberekről* vetített képek kíséretében.

*** Halálozás.** Fehérváry Ferencné szül. Lengyel Etelka életének 48. évében hosszas szenvedés után, f. hó 22-én elhunyt. A végtisztesség f. hó 24-én d. u. 4 órákor lesz a Kolozsvári-u. 130-40-ik sz. gyászházból, melyre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Férje: Fehérváry Ferenc, fia: Ferenc és leánya: Anna Mária.

*** Sarkadkeresztur pénze.** Sarkadkeresztur községében már több hónap óta nagyszabású vizsgálat folyik a község számadásai körül. A járási számvevő ugyanis egy vizsgálat alkalmával megállapította, hogy a község pénzből 13384 korona hiányzik. A hiányról jelentést tett a járási főszolgabírónak, valamint az alispánnak, aki elrendelte a vizsgálatot. A vizsgálat, tekintettel a nagy

anyagra, még huzamos ideig el fog tartani.

* **Elhunyt urinő.** Özv. Komáromy Jánosné szül. Szűcs Erzsébet élete 61-ik évében elhalt. Temetése holnap, hétfőn, délután 11 órakor lesz a nagyvárad pályaudvar épületében.

* **A nagyvárad gyorsvonat bal-esete.** Tegnap reggel Szolnokon az 5013. számú nagyvárad gyorsvonat a szolnoki állomáson belaszaladt az 506. számú tehervonathoz. A tehervonat öt kocsija összetört, egy vasutas, egy postás és hat utas könnyebben megsebesült. A gyorsvonat két órai késéssel folytatta útját. A vizsgálat folyik.

* **Lezuhant szerelő.** Szász Ernő 19 éves villanyszerelő f. hó 20-án a városi tejszarnok telepén a vezetékét készítette. Kétágu létrán állott. A mellette álló szintén 2 águ létrára át akart ugrani, azonban azt nem érthette el s így a két méteres létráról lezuhant. A vele dolgozó Bakos Ferenc villanyszerelő az esetről nem volt jelen, azonban midőn visszatért, kolégáját összehozva találta. Azonnal Lakatos-u. 5. sz. alá, Szász lakására vitette a sérültet, akit dr Kiss Ferenc kórházi orvos látott el segélyvel. Miután Szász valószínűleg koponya törést szenvedett, bejelentette az esetet a kikapitányi hivatalnak.

* **Utmutató kereskedelmi és iparügyekben.** Iparosaink és kereskedőink gyakran jönnek összeütközésbe a hatóságokkal, mert nincsenek kellőleg tájékozva az iparosokat és kereskedőket érdeklő törvényekről, szabályokról és jogszokásokról. Nem egyszer ezen tájékoztatatlanság érzékeny anyagi károsodást okoz iparosaink és kereskedőinknek. Ezen óhajtott segíteni dr Oláh Béla a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara jeles képzettségű fogalmazója, midőn „Utmutató iparosok, iparossegédek, gyári munkások, tanoncok, kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak számára” címen esinos kötetet irt és adott ki, mely felöleli az ipari és kereskedelmi ügyekben felmerülő összes kérdéseket és szakszerű, világos, tömör, de azért alapos módon és modorban nyújt kellő felvilágosítást és utbaigazítást mindarról, ami iparosainkat és kereskedőinket legközelebről érdekli. Ez az igazán hézagpótló munka nélkülözhetlen nemcsak a nagy iparosoknak és nagykereskedőknek, hanem a kisiparosok és kiskereskedőknek is a mindennapi életben. Dr Oláh Béla kamarai fogalmazó, kinek szaktudását eléggé igazolja eddigi szaktudását irodalmi működése, ezuttal oly közérdekű munkát bocsátott ki, amely nagy szolgálatot tesz iparos és kereskedő közönségünknek. Amidőn iparosaink és kereskedőink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk a kitűnő szakmunkát, egyben közöljük, hogy dr Oláh Béla fogalmazó oly alacsony összegben, 1 koronában állapította meg a hasznos könyv árát, hogy azt szegényebb iparosaink és kereskedőink is minél könnyebben megszerezhessék. Megrendelhető: levelező-lapon, telefonon (68 szám) vagy személyesen dr Oláh Béla fogalmazónál, a kereskedelmi és iparkamarában, vagy Sebő Imre könyvkereskedésében.

* **Elfogott zsebtolvajok.** F. évi január 26-án a vasúti állomás III. oszt. várótermében egy utastól 60 koronát zsebelt ki három ott ólalkodó csavargó. A megejtett nyomozás szerint Balogh Sándor 16 éves, Vetési Sándor 18 éves és Domján István, a rendőrség előtt ismert dologkerülő zsebtolvajok követték el a lopást. A jómadarak a lopott pénzzel elutaztak. Előbb Ermihályfalván operáltak volna, azonban ott nem volt vásár. Majd Székelyhidra vetették ki hálójukat, itt azonban a csendőrségnek gyanus viselkedésük miatt feltűntek és mind a három

jómadarat, kik közül Vetési János javítóintézeti szökevény, a csendőrség elfogta és láncra fűzve bekisérték és átadták a bűnügynek. Az elsáráj velük szemben megindított, mert szokásuk előtt több zsebelést követtek el és mindig sikerült nekik a szerzett prédával elillanni.

* **Tüzek.** Mult éjjel a Kolozsvári-utca 1. szám alatti nagy deszka épület, melyben fa, szén és bőr hulladékok vannak felhalmozva, ismeretlen okból kigyuladt. Grácz Lajos tüzoltó parancsnok vezetése alatt a tüzoltóság kivonult és nagy küzdelem árán, reggelig tartó munka után sikerült eloltani a tüzet. A kár több ezer korona. Tegnap este a Körös-utca 7. szám alatt kemény tűz volt. A tüzoltóság kivonult. Komolyabb munkájuk nem akadt. Kár nincs.

* **A Félix-fürdő télen.** A gyógyhatásáról már nemcsak országsszerte, hanem külföldön is jó hírnévnek örvendő Félix-fürdőt a téli idő dacára is állandóan nagy számban keresik fel a gyógyulást keresők. Komzsik Alajos a fürdő bérlője nem kimélve sem fáradságot, sem anyagi áldozatot, biztosítja a fürdőzőknek a legnagyobb kényelmet. A jelenlegi fürdőzők névsora a következő:

Nagy Imre iparos Szeghalom, Damjanics Lászlóné magánzó Kisvárd, dr Kovács Géza ügyvédjelölt Budapest, Szentgyörgyi Gerő ref. lelkész Dévaványa, Kolozsvár, Elek ügyvéd Vésztő, Kupferschmidt József kereskedő Mezötelegd, Dévay József főszolgabíró és neje Técső Máramaros, dr Sárközy Adorján járásorvos Técső (Máramaros), Patkós József főjegyző Técső (Máramaros), May Jakabné magánzó Nagykároly, Debrecen, Gyula magánzó Kolozsvár, Mandl Mór hivatalnok Csucs, Bay Sándor földbirtokos Álmosd, Nagy Elek ref. lelkész Fugyi, Haas Lázár iparos és neje Nagyvárad, Eszenyi Lajos magánzó és neje Debrecen, dr Ille Ambrus ügyvéd Arad, Jakabffy István számvizsgáló Arad.

* **Tisztelettel értesítem** a nagyérdemű közönséget, hogy tulajdonomat képező vendéglőmben előrehaladt koromnál fogva 1912. év nov. hó 1-től Vilmos fiamat alkalmaztam, hogy vendéglőm régi jó hírnevét visszaállíthassam. Egyben tudatom a nagyközönséggel, hogy helyiségemben kizárólag saját termésű boraim jutányos árban szolgáltatnak ki és esténként hideg és meleg étkezés is kapható. Tisztelettel Karger Vilmos, mint apám megbízottja.

* **Eladó szálló. 1664 négyszögöl terület déli oldalon, a r. kath. püspökség szállója mellett.** Értekezhetni Uri-utca 37.

* **Györy nővérek** kitűnően szervezett tambura és énekara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámu publikumnak, amely esténként a Korona-kávéházát keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekara Mészáros és Szabó karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigoruan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel látja a Korona kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olesó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a Korona kávéház számára azt a nagy népszerűséget, amelylyel most bír. A közönség szives pártfogását kéri továbbra is a Györy-nővérek.

* **Szőlőterület a Törkömezőn 1-719 hold termő, 1-569 pedig szántó föld és gyümölcsös, valamint 7 hektoliter bor eladó Uri-utca 56.**

* **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettem partiban és azokat 4 koronától kezdve árúszom. Feketéknél, Bémer-téren, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobas lakás me lék helyiségekkel f. évi majus 1 re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít Weiszberger és Társa. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasu nati.

x **Fodrász-üzlet** betegség miatt eladó, értekezni lehet Serdült Jánosné **Szigligeti-utca II. szám.**

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legje Bor alino és Pichler alapok

REICHARD áruháza

eégnel szerezhethők be.

x **Hirdetmény.** A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1910-1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizettek. Az igazgatóság.

x **Egy ebédli szekrenyt,** amely kitűnő állapotban van, kéz alatti eladásra keres a kiadóhivatal.

x **Egy igazán életrevaló** és hézagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakásán, Szabadság-utca 5 szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

Ne hagyja magát félrevezetni!

Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártalep: **Szent János u 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. A farkas.
este: Mexikói leány. Operette bemutató. Ujdonság. Kisbérlet szünet.
Hétfő: A mexikói leány.
Kedd: A mexikói leány.
Szerda: A mexikói leány.
Csütörtök: A faun. (Szinmű. Bemutató.)
Péntek: A faun.
Szombat: A faun.
Vasárnap d. u.: Orpheus az alvilágban.
este: A mexikói leány.

A farkas. Vasárnap délután az idény egyik legsikerültebb szinműve: Molnár

Ferenc „A farkas“-a kerül színre, amelyet ez alkalommal láthat először a közönség délutáni előadásban. A darab fő női szerepét E. Kovács Mariska játssza.

A mexikói leány. A közönség rendkívüli és osztatlan érdeklődése mellett mutatja be vasárnap este a színtársulat operett-személyzete Rajna és Szirmay pompás operettjét. A mexikói leányt, amelynek címszerepét nálunk Kassay Rózsi játssza. A fényes kiállítású, új díszletekkel és igen pazar toalettekkel színrekerülő bemutató telve van hatásos, mulattató ötletekkel, a melyek ép oly tetszetősek, mint a darab exotikus táncai. Ha az operette zenéjének finomságát, a librettó mulatságos voltát mindezekkel egybevetjük, elmondhatjuk, hogy A mexikói leány hamarosan a színházi közönség kedvencévé fog válni. A bemutató kisbérlet-szünetben megy.

A Faun. Az e heti színházi műsornak három napját foglalja el „A mexikói leány“ amelyet esőtörtökön ismét egy szenzációs bemutató: a Faun fog felváltani. A budapesti Nemzeti-színháznak ez az idejé hatalmas slágere, a színtársulat drámai személyzetét foglalkoztatja. A címszerepét nálunk Tompa Béla játssza, ami annál inkább kelthet érdeklődést, mert a „Faun“ erősen drámai jellegű szerepe, alkalmat ad a társulat e jeles színészeinek, hogy tehetségének egy egészen új fajtát mutassa be a közönségnek.

TÁVIRATOK

Pethő Sándor nem kapott pénzt.

Budapest, febr. 22.

Ma Héderváry levelet írt Pethő Sándornak, amelyben kijelenti, megválasztásakor Vázsonyi egyáltalán nem kérte a kormány támogatását és a kormánytól nem is kapott semmi féle pénzt.

Öngyilkos vállalkozó.

Fiume, febr. 22.

Suchtern Antal vállalkozó ma a temetőben háromszor magára lőtt. Két lövés, mely a halantékának volt irányítva, csak jelentéktelen sebesülést okozott. A harmadik azonban, melyet szívének irányított, életveszélyesen megsebesítette a vállalkozót. Az öngyilkosság oka az volt, hogy a szerencsétlen ember vállalatát rosszul mentek.

Elítélt bárónók.

Budapest, febr. 22.

(Saját tud.) Ma délután hozott ítéletet a budapesti törvényszék br. Pongrácz Margit, özv. br. Pongrácz Emánuelné és Lázár István ügyében. Pongráczék okirathamisítással voltak vádolva, míg Lázár sikkasztás miatt, mint tanutárs ült a vádlottak padján. A bíróság Pongrácz Margitot két évi fogházra, özv. Pon-

grácz Emilnét 8 havi börtönre és Lázár Istvánt 1 évi börtönbüntetésre ítélte.

A mexikói forradalom.

Washington, február 22.

Knox külügyi államtitkár megbizta Wilson mexikói nagykövetet, hozza tudomására Puerta ideiglenes elnöknek, hogy Amerika humanitás okából komolyan ellenzi Madero sommás kivégzését.

Washington, február 22.

Wilson mexikói nagykövet jelenti, hogy Madero pártatlan bíróság elé fog kerülni. Az ítélet legföljebb száműzésre szólhat.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyezintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“ „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“-t

a

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

A várasfenesi gyujtogatás.

— Megkezdődtek a tanukihallgatások. —

Tegnap folytatta a nagyvárad esküdt-bíróság a Vigdorovits testvérek bünygyének tárgyalását. Az érdeklődés óriási, a közönség színültig megtöltötte az esküdtzéki tárgyaló termet, azonban szenzációs érdekségeket hiába vártak. Száraz, kevésbé érdekes tanuvallomások peregtek le egymásután, amelyek a gyujtogatás körülményeire világítottak rá.

Egymásután vonultak fel a két testvér alkalmazottai, fékezők, kocsisok, s többek közt Mány György, Glegor Flóra, aki azt adta elő, hogy a lovakat Emánuel intézkedésére vitték fel a Halásztetőn levő istállóra. A testvéreknek nem volt gyanus a viselkedésük. Fenesi Péter viszont azt vallotta, hogy Hermann utasítására kötözték be a lovakat.

Petruc György a következő tanu.

Elnök: Emánuel azt állítja, hogy a felesége 50 koronát adott magának az istálló felgyujtására. Igaz ez?

Tanu: Nem igaz, egy szó sem. Én nem gyujtottam fel és az asszony nem is biztatott ilyesmire.

Délután folytatták a tanuk kihallgatását és még egy sereg tanu mondta el a vallomását. 5 órakor az elnök a tárgyalást vasárnapra halasztotta. Hétfőn fogják kihallgatni Vigdorovits Hermann feleségét és leányát.

NYILTÉR

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő hirt** nevű

Fogtechnica

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

KÖZGAZDASÁG

Országos tenyészállatvásár és gépkiallítás Budapesten.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi március hó 8., 9. és napjain rendezi XXIX. tenyészállatvásárját a fő- és székváros Tattersall telepén. A mezőgazdasági gépkiallítással kapcsolatos tenyészállatvásár iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik, a mennyiben a bejelentések száma meghaladja az eddig tartott tenyészállatvásárokat. Bejelentettek ugyani 615 darab szarvasmarhát, 1145 darab sertést és 654 darab juhot. Bőven lesz tehát miből válogatni.

Nagy érdeklődés tapasztalható máris a frizlandi lapály és tejelő shortorn marhák iránt, amelyek keresztezésével sokan a hazai szimmenthali és vöröstarka marhák tejelőképességét remélik megjavíthatni, a linkolnshirei sertések iránt, melyek keresztezésével a hazai mangalica szaporasága és fejlődésének gyorsasága volna fokozandó. A mai sertéstenyésztési viszonyok között nagyon figyelemre méltók a bemutatandó linkolnshire-mangalica keresztezések, amelyek előtűntetik a mangalica nemesítésében eddig elért eredményeket, bizonyára élénk érdeklődéssel fogadja a gazdaközönség a nálunk eddig ismeretlen craonnais sertéseket és ezeknek a yorkshirei sertésekkel való keresztezéseit.

A minden várakozást felülmuló óriási felhajtást az a körülmény idézte elő, hogy tavaly mennyiségre bő szénatermés volt, azonkívül sok rosszul érett tengeri, hamar romlandó répa és burgonya termett, a legelő is jó volt, a gazdák tehát lehetőleg az egész állatszaporulatot felnevelték és a fölös számú tenyészállatot itt és a vidéken tartandó tenyészállatvásárokon kívánják értékesíteni. A tömeges felhajtás következményeképpen tehát remélhető, hogy a vásárló közönség e tenyészállatvásáron jutányos áron szerezheti be tenyészállatszükségletét. A legjobb tenyészanyagban mindenestre válogathat, mert jóformán az összes ismert hirneves tenyésztőkön kívül számos ambiciózus új tenyésztő hoz fel tenyészállatokat.

Miután a székesfőváros csak mintegy 350 darab szarvasmarha elhelyezésére szükséges istállót boesát a vásárrendező bizottság rendelkezésére, kétszáz darab marha ideiglenesen a faistállóban, a magyar fajta marhák, juhek és sertések pedig a lóvásárhoz nagy szinben fognak elhelyeztetni.

A díjazásokra rendelkezésre áll: 29 szarvasmarhadíj 10000 K, 22 juhdió 4450 K, 25 sertésdíj 5800 K, 8 tejelési díj 2000 K értékben, így tehát összesen 84 díjat osztanak ki 22250 K értékben.

E díjak fedezésére a földmiveltésügyi miniszter 20000, a székesfehérváros 2000 és a budapesti állatvásárpénztár 250 korona díjat bocsátott a vásárrendező bizottság rendelkezésére.

A tejelési díjak célja a kis gazdaközönseget a tenyészállatvásáron való részvétellel buzdítani, őket jó fejű tehénnek és azok ivadékainak fölnevelésére serkenteni és a tehénvásárló gazdaközönseggel az ország különböző vidékein tenyésztett tájfajták termelőképességét bemutatni. Az idén már sokkal többen pályáznak a tejelési díjakra, mint a múlt évben, amikor először voltak ilyen díjak kitűzve.

A gazdasági gépkészítésre még több bejelentés érkezett, mint az 1909. évben megtartott országos állatkiállítással kapcsolatosan rendezett hasonló kiállításra, úgy, hogy ez a kiállítás az idén 10000 négyszög méter területet foglal el. Résztvesznek benne nemcsak a nagy hazai és külföldi gyárosok, hanem több kisebb cég is, de ezek mind érdekes, gyakorlati és részben új találmányokat mutatnak be. A gőzekék, eséplő-, vető- stb. motorok, talajmiveltő eszközök, daráló és takarmányaprító gépek stb. egész raja lesz bemutatva, részben munkaközben, amelyek közül a gazdaközönség kényelmesen kiválaszthatja a neki szükségeset és megfelelőt. A traktorok, amelyeknek munkája annyira felkeltette a gazdaközönség figyelmét jártatva mutattnak be.

A tenyészállatvásár és a vele kapcsolatos gépkészítés tehát igen érdekesnek és forgalmasnak ígérkezik és tekintve, hogy a vásárt is a hasonló vásárok kipróbált mestere, Jeszenszky Pál kir. tanácsos, az OMGE ügyvezető titkára és adlátusa Murányi Nándor vezetik, bizvást remélhető, hogy az idei vásár eredményeiben meszes meg fogja haladni az összes eddig rendezett tenyészállatvásárokat.

Gabona üzlet.

Eleinte emelkedő volt az irányzat, később nagyobb üzlettelenség közepette lemorzsolódtak az árfolyamok.

Áprilisi buza (1913.)	—	11.62
Októberi buza	—	12.18
Áprilisi rozs (1913)	—	9.89
Októberi rozs	—	9.69
Májusi tengeri (1913)	—	7.71
Juliusi tengeri	—	7.92
Áprilisi zab (1913)	—	10.34
Októberi zab	—	8.90

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	808.50
Osztrák hitelrészvény	—	618.—
4%-os koronajáradék	—	83.—
Osztr. magy. államv.	—	700.—
Jelzálogbank	—	423.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	512.50
Hazai bank	—	279.—
Magyar bank	—	559.50
Keresk. bank	—	3590.—
Rimamurányi	—	701.50
Salgótarjáni kőszén	—	761.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1018.—
Közuti vasut	—	667.50
Városi villamos	—	367.—
Adria	—	522.—
Atlantika	—	342.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban.

2804—1913. sz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Alólirott városi adóhivatal ezezzel felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909. évi XI. t.c.z. 26. §-a értelmében esedékes adótarozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a záloglási eljárás azonnal meg fog indíttatni.

Nagyvárad, 1913. évi február hó 20. napján.

Városi adóhivatal.

Meghívó.

A «Varad-Szöllős és Vidéki Takarékos és Segélyegyleti szövetkezet» 1913. márczius hó 2-ikán vasárnap délután 3 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a tagok tisztelettel meghívótnak.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabályok módosítása.
2. A szövetkezet részére tervbe vett telek és házfűtkezési ügy, kapcsolatosan két helybeli erkölcsi testület céljaira kívánatos helyiségek építkezéssel.
3. Két igazgatói állás esetleges betöltése.
4. Netáni indítványok, ha azok 3 nappal a közgyűlés előtt beérkeztek.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szuszpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkeik, u. m. egyenestartók, háskötők, ágytálcák, hűdég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra Saját ház.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a Kossuth utcán lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvetttem és azt ujonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolású kőbányai salon sör (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. Isletes magyaros konyha.

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halestély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szives pártlogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

Igen kellemes, biztos és kitünő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a FARKAS-féle

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLÓ” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és díszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern
bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket
stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Kiválóan szép munkáért aranyérem és
aranyokmány kitüntetés.

ÉRTESÍTÉS.

Értesitem a t. közönséget, hogy SZENT
JÁNOS-U. 4. SZ. alatt EGY MODERN

cukrászdát

létesítettem. A fővárosban Kugler (Gerbeaud),
Weisz Béla udvari cukrá-zoknál és külföldi
előkelő üzletekbe, helyben a volt Molnár-féle
cukrászdában hosszabb ideig mű-ödtem.

Parfee és forma fagyalt megrendelések, vala-
mint lakodalmi és egyéb ünnepélyekre
süteményeket és tortákat elsőrendű kivitelben
a legolcsóbb árban mindenkor megrendelhe-
tők. Becses pártfogást kér

Gáborfi János,

cukrász.

Uj!

Uj!

Bőrönd és bőraru műhely.

HAMBURG S. bőrönd és bőr-
áru műhelye megnyitott Nagy-
váradon Kossuth Lajos-u.
9. szám alatt. Készítek és el-
vállalok minden ezen szakmába
vágó munkát és javításokat
jutányos árban. Meghívásra ház-
hoz jövök.

Uj!

Uj!

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

BÁDOGOS- ÉS VIZVEZETÉK SZERELŐ MŰHELY.

Fábry János

bádogos- és vízvezeték szerelő
Rákóczi-ut 15. szám.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkát és javításokat
jutányos árban. Levélbeni
meghívásra házhoz jövök.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamo-
világítási és erőátviteli házteléfono csengő
berendezéseket. Motor és dinamo
tekeréscélek és szakszerű javítások.
Izléses kivitelű csillárokat rajz-
szerint készít és átalakít. Éjjeli
ügyeletes szolgálat.

Telefonszám 1192.

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZŐLŐTELEPEN ÉS GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

Nagyobb mennyiségű

nemes gyümölcsfa-
cseméje, boggyógyümölcsök,
vadonok, kerti sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. Kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

MŰKERTÉSZET!

Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Vámház-u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kerté-
szet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek napon-
kénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre:
jutányos árak. Levélbeni megkeresések azon-
nal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivat-
kozni.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhely
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, vas-
szerkezetek, vízvezeték javítá-
sok és takaréktűzhelyek első-
rendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése
ugymint:
ekék, boronák, borsajtók és szőlő-
zűzők stb. Lancoos kútaink egy
tartósság, mint vizemelők képesség
tekintetében minden eddigi fölülmü-
nak. Mindenemű gépjavítások szak-
szerűen és gyorsan eszközölhetnek.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz-
és viaszkereskedése

Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid áruk mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazra alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép kőpor, oltott mész stb. eladás.

Mezey Dezső

toronyóra készítő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

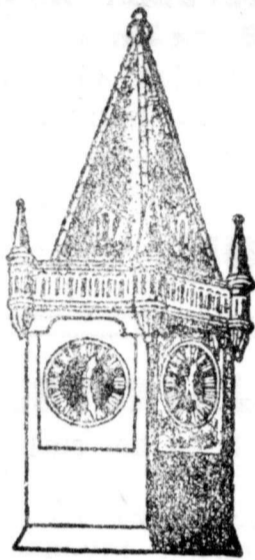
Az ország egyik legrégibb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe.

Olcsó áruk, több évi jólállás.

Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

Ha nincs megelegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szokás, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pócró-

czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

BELVÁROSI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. sz. — Stern-palota. Széchényivel szemben.

BŐRÖND, BŐRDISZMŰ.

Játék és Hangszer áruház. — Gyermek kocsik. — Utazó kosarak.

ILLATSZEREK és KEFE ÁRUK.

Használt GRAMOFON LEMEZEKET becserélek.

Az Orient szálloda

Budapest

VII. Rákóczi-ut 42-ik szám.

Teljesen újonnan berendezett 85 szobával a város központjában. Villanyos világítás, figyelmes kiszolgálás. Szobák 3 koronától feljebb. Kávéház a házban. Szíves pártfogást kér a tulajdonos.

Vezető: **Schlothauer Ferencz.**

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes closteteket vízöblítéssel. Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

MÉRŐ JENŐ

butorgyára

Budapest, VII. Rózsa-utca 22.

Állandóan raktáron tart saját készítésű butorokat, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Teljesen berendezett minta termek.

Merza Kálmán

szíjgyártó, nyerges és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **dísz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

Újdonságokból állandó nagy választék háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében

== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Telegi-ut. 9. Dr. Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámint** Alapított 1893.

műrás, ékszerész és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkal órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országoserte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Telegi-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál **Rákóci-ut**

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

süte nények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takaréktűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és

Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Furója nagy múlt városában évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű külörlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalag, lüter és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivételben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, mű-asztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölök.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyberendezéseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítását elfogadjatik.

Alapított 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjárat, vas és rézöntőde **NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.**

UJ keztűs és sérvkötő készítő!!

Keztűk mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. B. Áli keztűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**

HORVÁTH R.

Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legolcsóbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett keses és köszőrüldéje **Kert-utca, 4. szám.**

Elvállal mindennemű speciál köszőrüldéket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyíró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszőrülését pontosan eszközöl.

RUM és LIKÖR

házi tag való készítéséhez legjobb essentiák

.. kaphatók ..

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában **BÉMER-TÉR.**

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszerelését, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalat **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utczába vezetni utja, keresse fel a

Szerecsen Királyt,

ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztűt, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműk, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON** Szt János-utca 4.